



Tėvų požiūris į Vaiko teisių apsaugos reformą

Tyrimas atliktas įgyvendinant SADM finansuojamą NVO institucinio stiprinimo projektą „AŠIS: atstovavimo šeimų interesams stiprinimas 2019”. Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija.

Tyrimo tikslas

Vaiko teisių apsaugos reformos siekis - sumažinti smurtinius santykius šeimoje.

Smurtas prieš vaikus šeimoje yra sąlygotas tėvų emocinės būsenos. Agresyvus elgesys taip pat siejasi su tėvų išgyventa traumine patirtimi, baime ir pažeminimu.

Šio tyrimo tikslas - išsiaiškinti tėvų požiūrį ir reakcijas į vykdomą vaiko teisių apsaugos reformą Lietuvoje.

Teorija

- Anot Freud, agresija yra viena iš pagrindinių su žmonių išlikimu susijusių jėgų. Frustracija didina agresyvumą; labai svarbios frustracijos ir susidorojimo su ja patirtys vaikystėje.
- Trauminių patirčių tyrimai: išlikimo situacijoje veikia „emocinės smegenys“, visur matomas pavojus, negebama mokytis iš naujų patirčių, teigiamai vertinti dabarties; nepasitikima kitais. Išmokto bejėgiškumo teorija – žema savivertė, netikėjimas teigiamais pokyčiais.
- Vertybių tyrimai: tiek 1996, tiek 2014 Lietuvai (ir kitoms post-komunistinėms šalims) būdingos išlikimo vertybės (daug dėmesio ekonominiam ir fiziniam saugumui, mažas pasitikėjimas, nepakantumas kitoniškumui).
- Socialinės struktūros ir asmenybės, sveikatos ir vietos hierarchijoje tyrimai: kuo žemesnė vieta socialinėje struktūroje, kuo mažiau žmogus jaučiasi galįs keisti situaciją, ir kuo mažiau susijęs draugiškais ryšiais, tuo daugiau įtampos jis patiria, tuo blogesnė jo sveikata ir savijauta.

Tyrimo metodika. Tiriamųjų populiacija, atranka ir imtis.

- Tiriamųjų populiacija - tėvai, auginantys ikimokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikus, kurie lanko mokyklas ir darželius.
- Tiriamųjų atranka - atsitiktinė tikimybinė, reprezentuojanti populiaciją: klasterinė dvipakopė (didmiestis, apskrities centras, rajoninis miestas)
- Tiriamųjų imtis 194.
- Tyrimas atliktas 2019 metų vasario – gegužės mėnesiais.

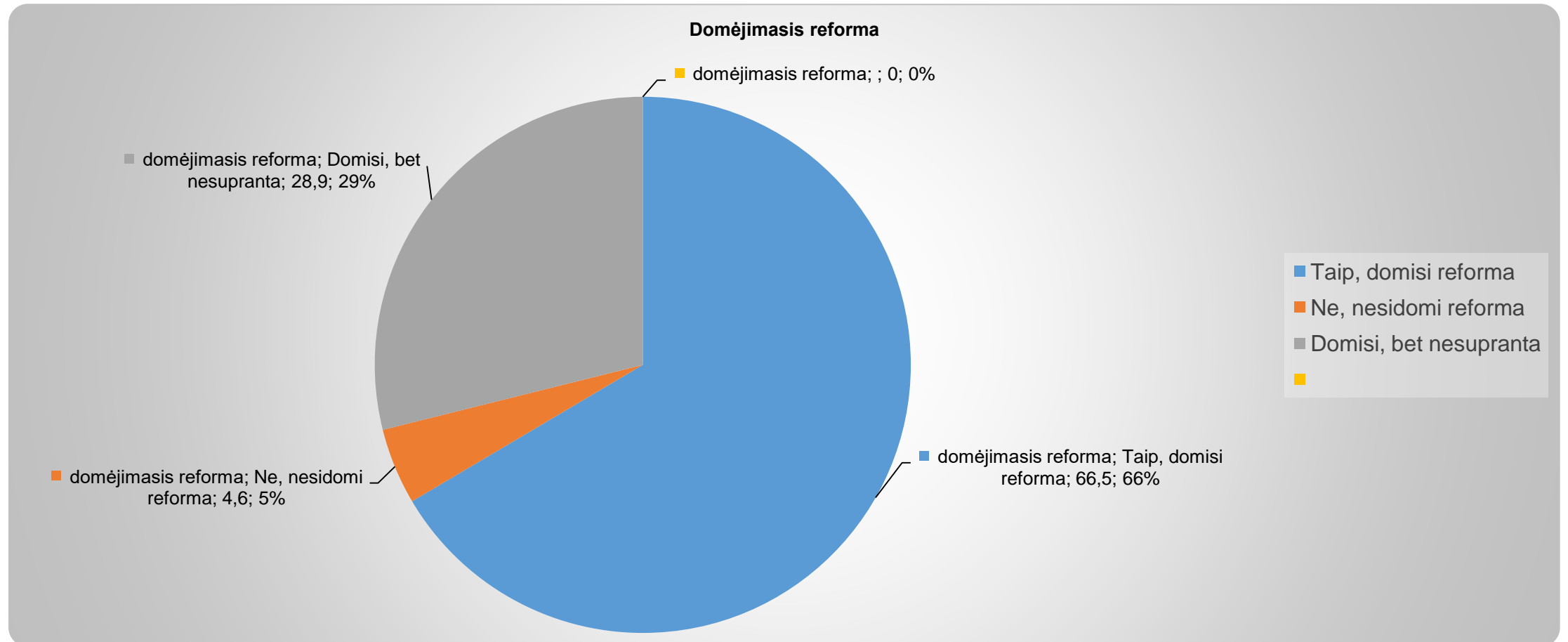
Tyrimo metodika. Tiriamųjų kontingentas

- Apklausti 67,8 % tėvų per mokyklas, 32,2 % per darželius.
- Tiriamųjų amžiaus vidurkis 37,07. (Jauniausi - 24, vyriausi - 58)
- Išsilavinimas (73% aukštasis, 25% vidurinis, 2% pagrindinis)
- Užimtumas (dirba: samdomą darbą – 71,8 %; savarankiškai – 11,3 %; išvyksta į užsienį 9,2 %, augina vaikus namie – 4,2 %, nedirba – 3,5 %)
- Šeimyninė padėtis (susituokę 89,5%, išsiskybę - 3,9%, našliai - 2%, kita- 4,6%)

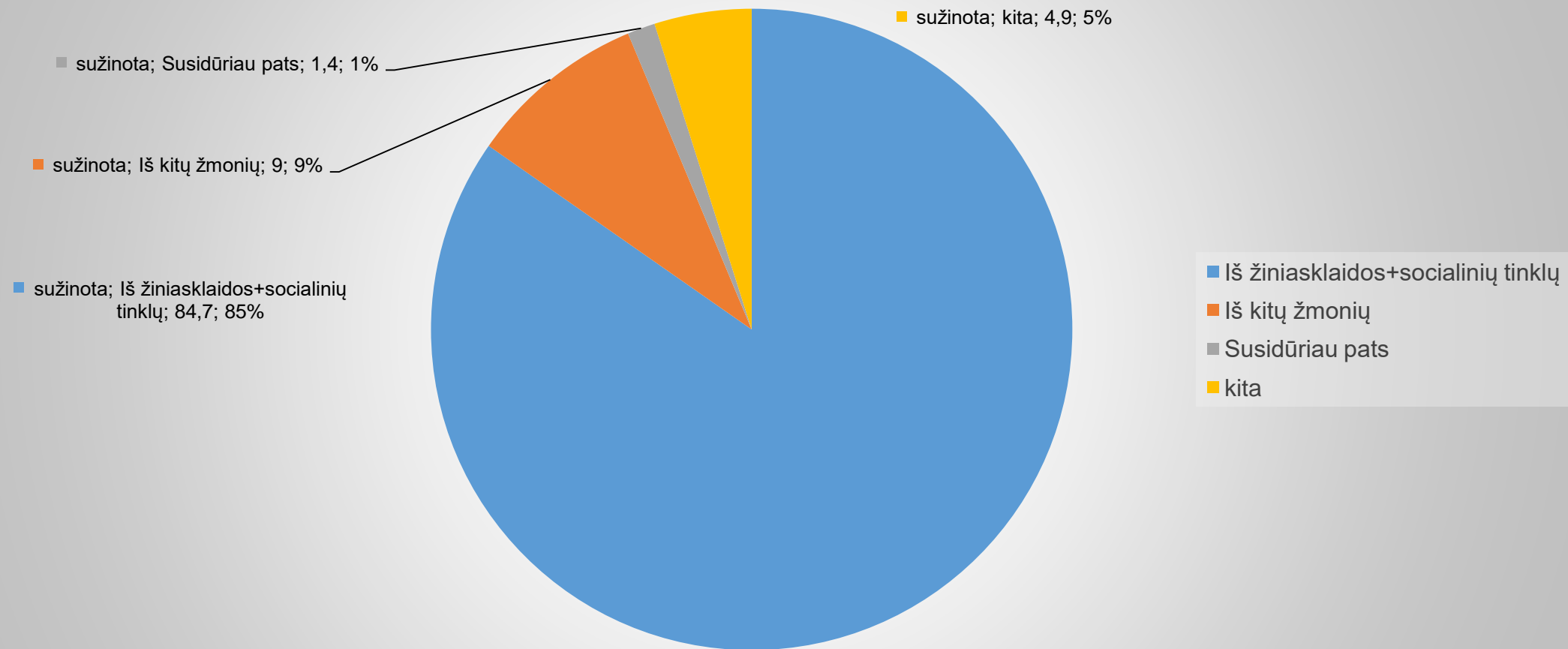
Tyrimo metodika. Tyrimo instrumentas

- Anketa, susidedanti iš 30 klausimų.
- 14 klausimų buvo apie tiriamųjų kontingento charakteristikas.
- 9 klausimai apie tėvų reakcijas.
- 7 klausimai apie gautą informaciją, šeimų elgesį, nuomones, vertinimus.
- Duomenys apdoroti IBM SPSS Statistics Version 24 programa.

Domėjimasis Vaiko teisių apsaugos reforma

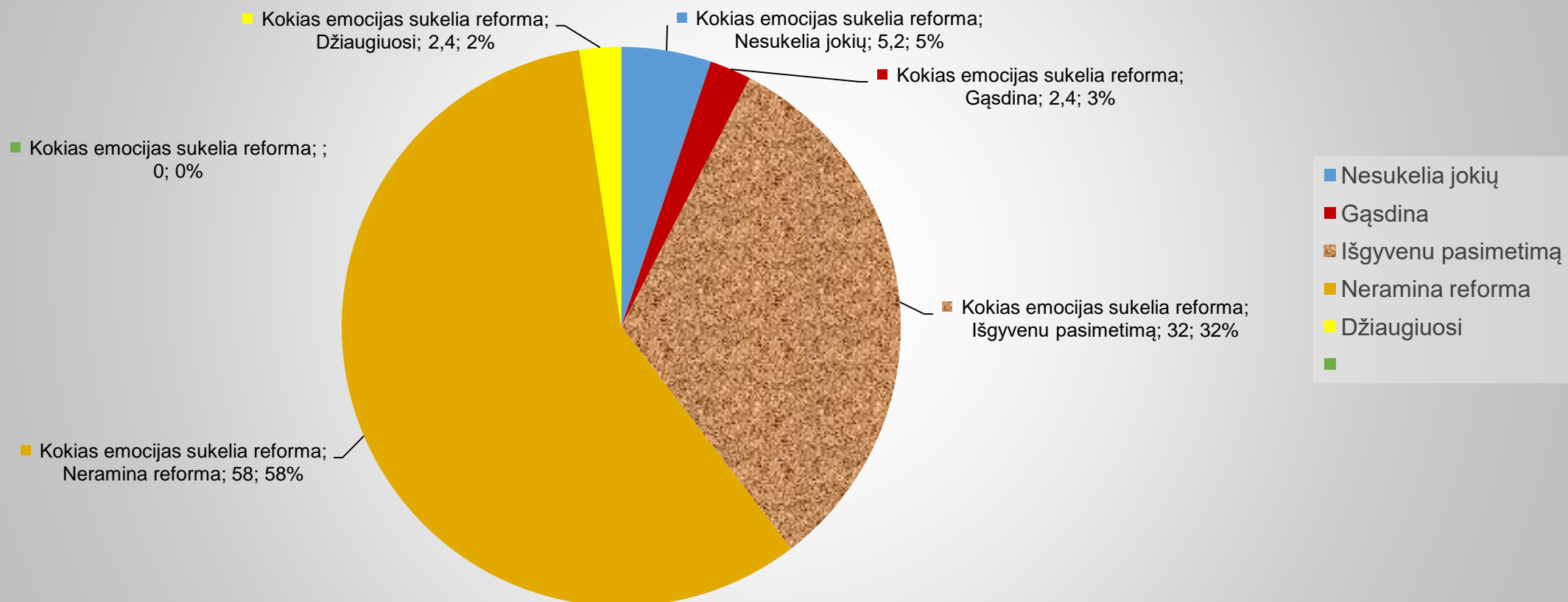


Atsakymai į klausimą: “Iš kur sužinojote apie Vaiko teisių apsaugos reformos situaciją?”



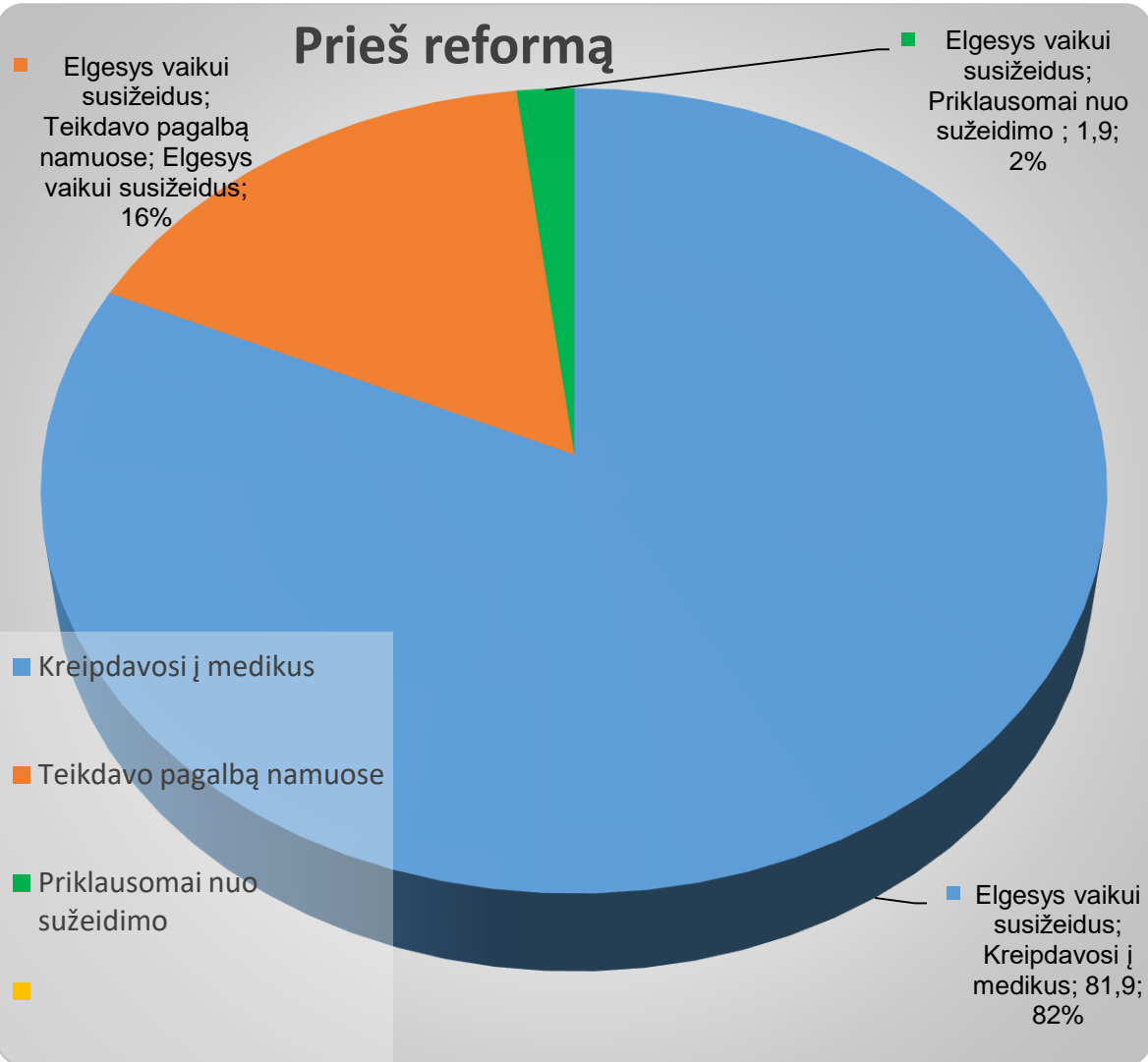
Tėvų emocijos reaguojant į reformą

Kokias emocijas tėvams sukelia reforma

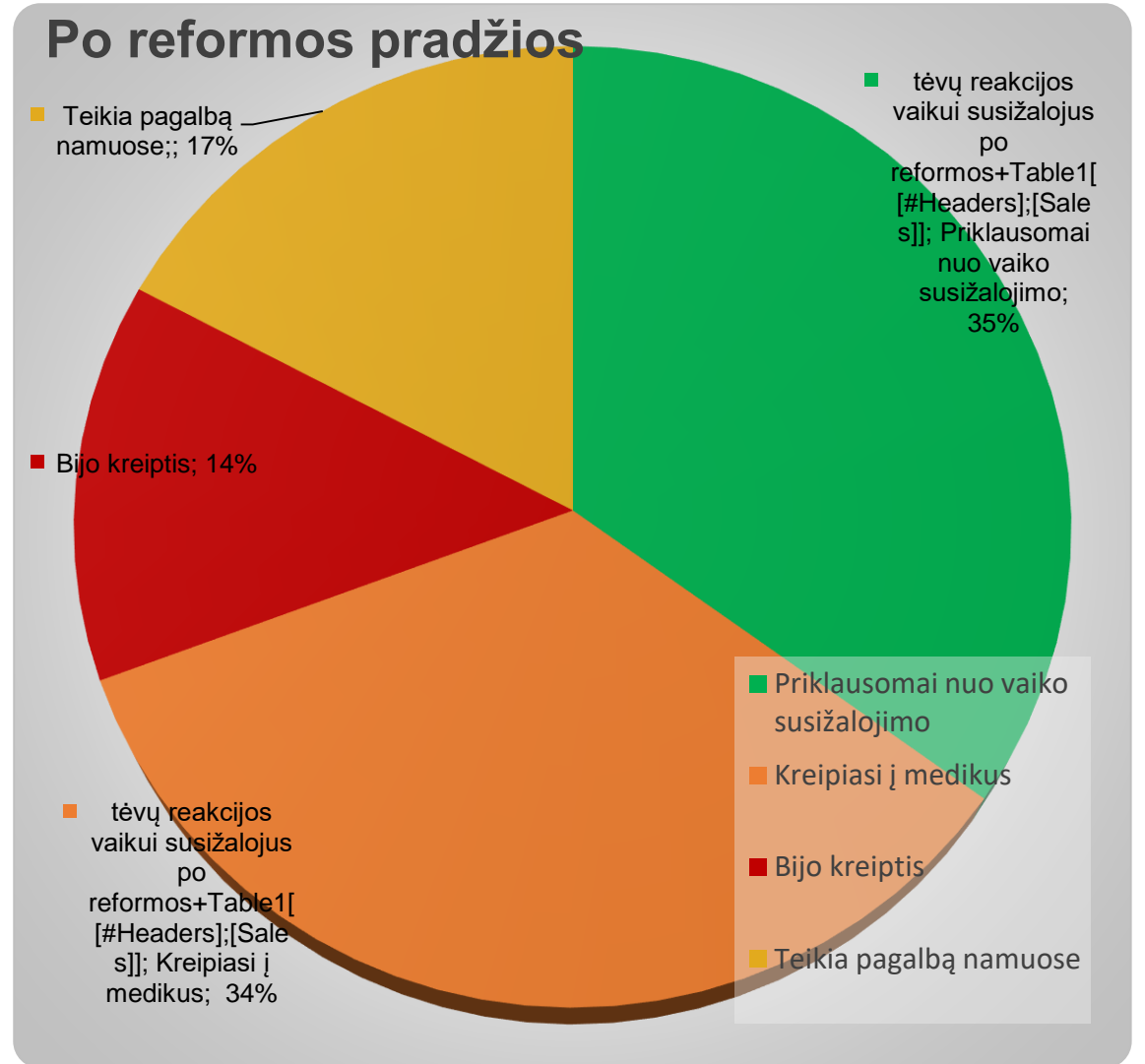


Tėvų reakcijos, vaikui susižeidus prieš ir po reformos pradžios

Prieš reformą

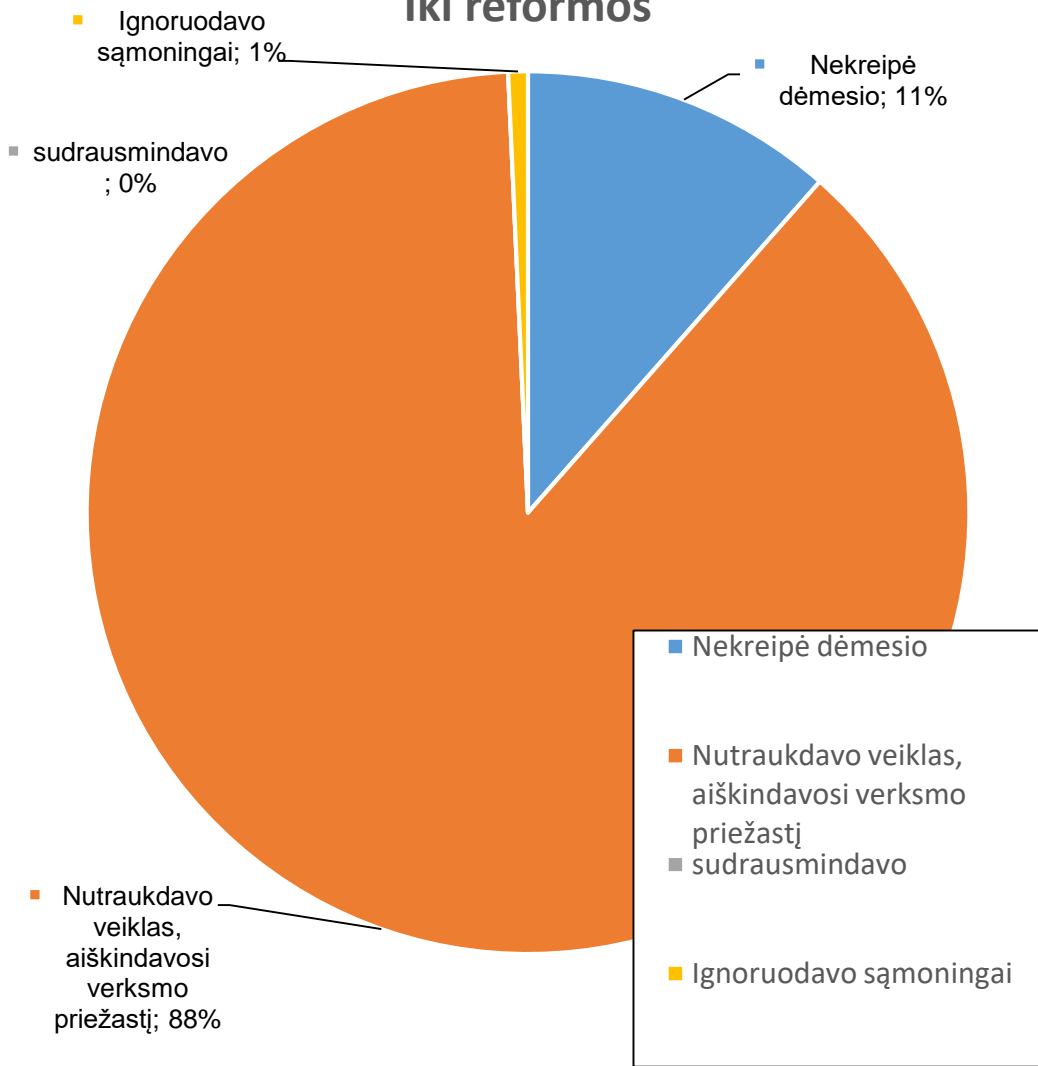


Po reformos pradžios

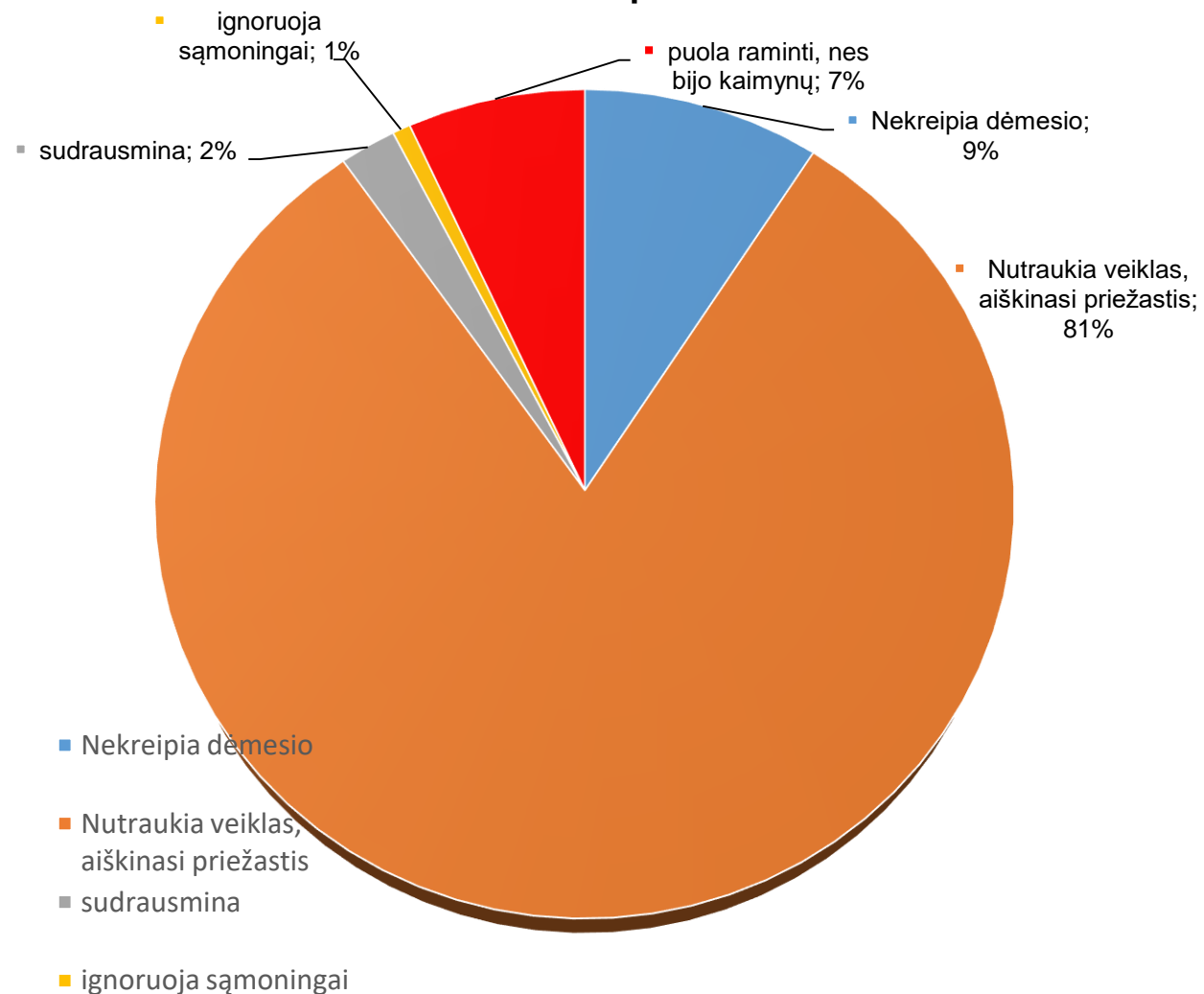


Tėvų reakcija į vaiko verksmą namie iki ir po reformos pradžios

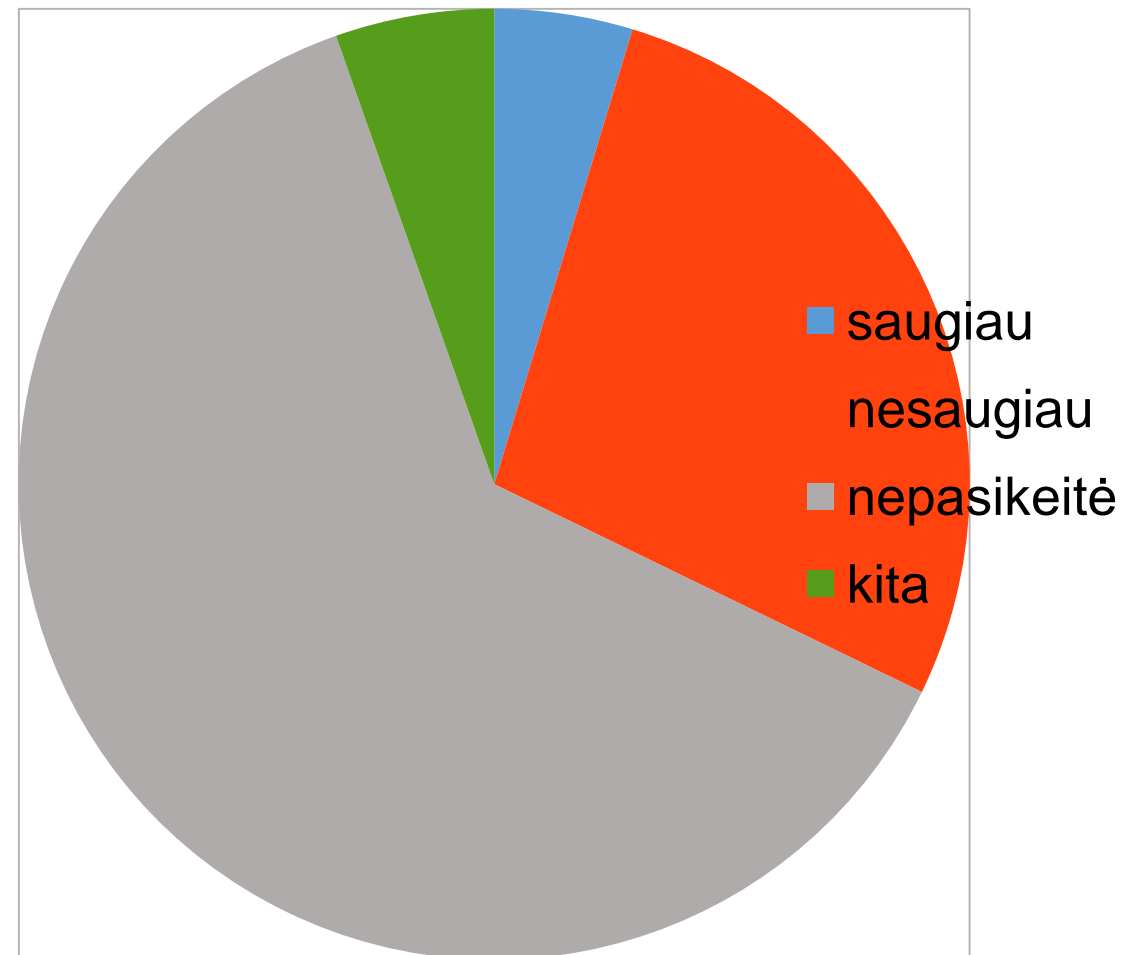
Iki reformos



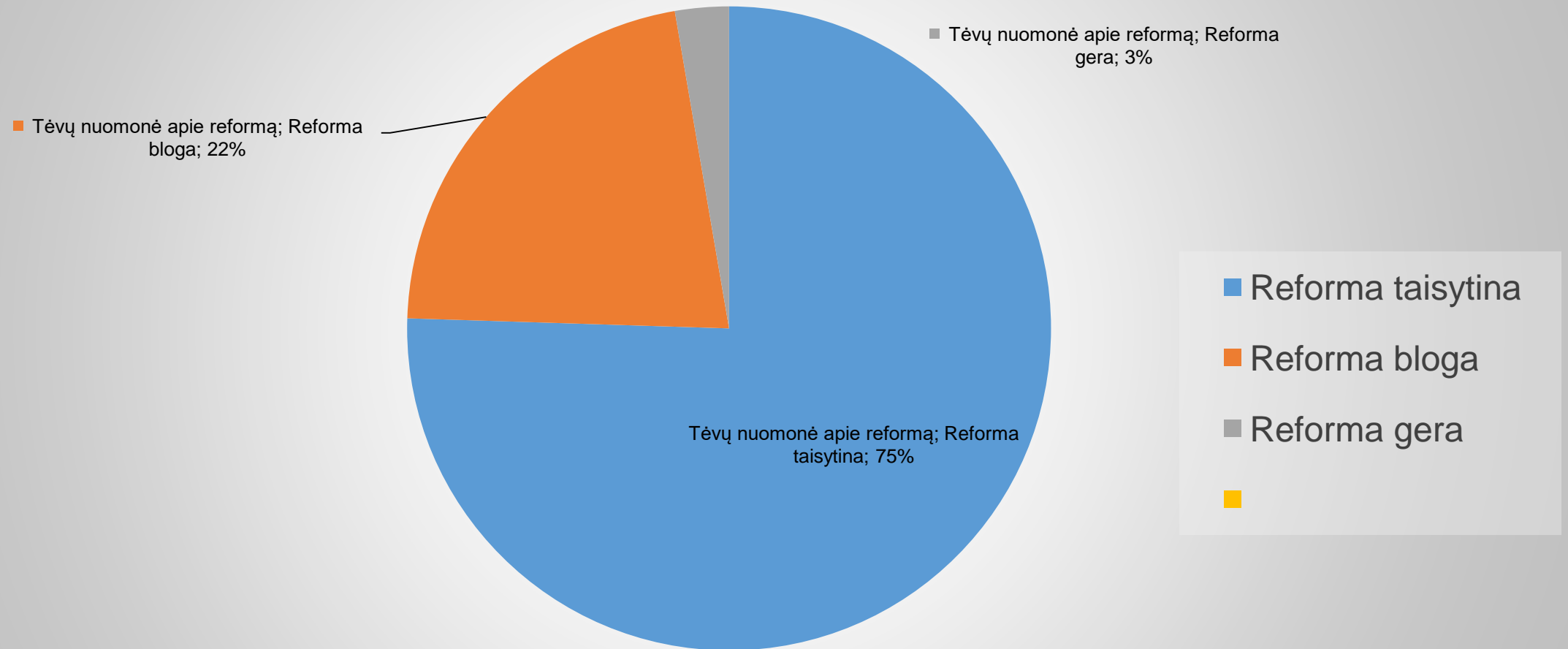
Po reformos pradžios



Tēvu jausena prasidējus reformai



Tėvų nuomonė apie reformą



Išvados

Išanalizavus tėvų požiūrį į reformą paaiškėjo, kad

1. Didžioji dalis tėvų domisi vaiko teisių reforma.
2. Daugiausia tėvus pasiekia informacija per žiniasklaidą ir socialinius tinklus.
3. Tėvų požiūris į reformą daugiau neigiamas negu teigiamas.
4. Tėvų emocinės reakcijos į reformą susiję daugiau su baime, pasimetimu, nerimu negu su džiaugsmu, kad vaikais pasirūpinta.
5. Vaikų susižalojimo atvejais tėvai mažiau kreiptųsi į medikus, nes bijo, kad gali būti apkaltinti vaiko nepriežiūra;
6. Vaikui pradėjus verkti namie padidėjo procentas tėvų, bijančių aplinkinių reakcijos į vaiko verksmą. Baimė galimai mažina tėvų galias valdyti situaciją.
7. Didžioji dalis tėvų mano, kad vaiko teisių reforma turi būti taisytina.

Vaiko teisių apsaugos sistemos situacija reikalauja tobulinimo, nes tėvų patiriama baimė, pasimetimas ir nerimas gali stiprinti smurtinius santykius šeimoje.

„Jei mėginant kompensuoti smurto padarytą žalą griebiamasi smurto ar bausmės, smurto ne mažėja, bet daugėja.
Didžiulis dėmesys turi būti skiriamas smurto prevencijai“
James Gilligan

Tyrimo rezultatais pagrįstos rekomendac ijos

- Kurti visų besirūpinančių šeima institucijų bendradarbiavimo mechanizmą, grįstą problemų sprendimo, o ne kaltinimo modeliu.
- Vaiko ir šeimos gerovės didinimas turi vykti per teigiamą šeimų patirtį ir realybę atitinkančius pagalbos šeimai pavyzdžius žiniasklaidoje.
- Vaiko teisių apsaugos sistemos tobulinimas turi vykti sukuriant grįžtamojo ryšio mechanizmą, o ne tik per skundus.
- Optimalaus NVO, valstybinių/savivaldybinių institucijų bei šeimų bendradarbiavimo modelio sukūrimas ir taikymas, pasitelkiant TBK.

Tyrimas atliktas įgyvendinant SADM finansuojamą NVO institucinio stiprinimo projektą „AŠIS: atstovavimo šeimų interesams stiprinimas 2019”. Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija.